

VENTA

30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 céntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 3.^a
(Bussó baix a la escala)

Surt a llum puntualment
tots los divendres.

SUSCRIPCIÓ

ESPARTA
Un trimestre 4 pesseta

EXTRAAMM
Un trimestre 2 pessetas

Las suscripciones
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 céntims
ó en timbres
especials pera periódichs

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

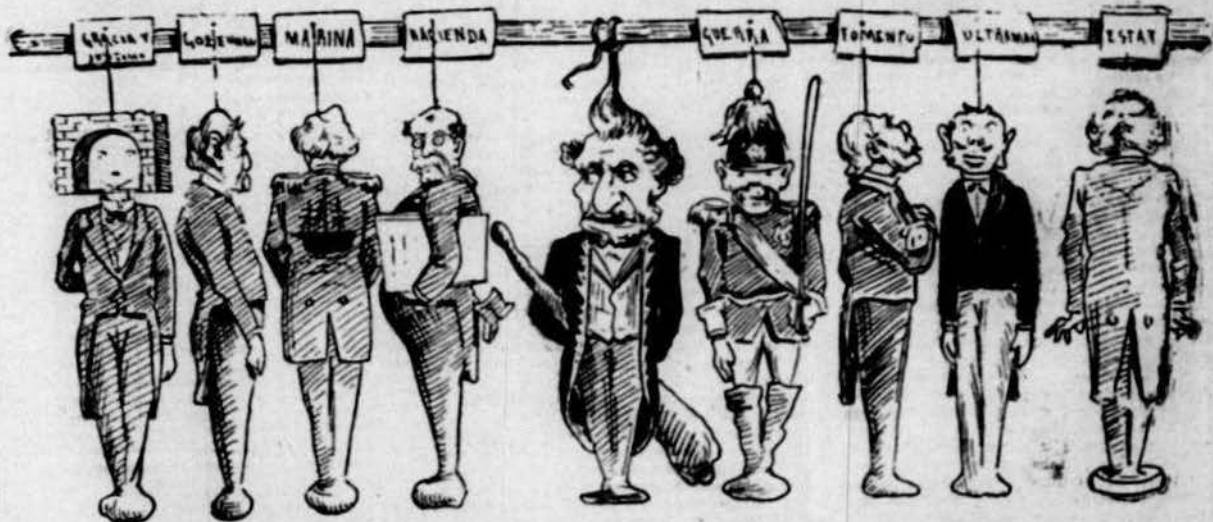
COM SE FAN LAS CRISSIS

En mal dia: era divendres,
van tindre rahons uns gendres.

Resultat de las rahons:
dels sogres las dimissions.

Y quan aquest gran tiberi
ha pres uns vols impensats...

d'entre 'ls més espavilats
se tria nou ministeri.

LO DE TARRASA

Una y mil vegades, si convé, hem de tornar a insistir sobre lo que està passant en aquesta ciutat, y que no porta trassas d'acabar-se per no voler posarhi remey los qui poden y tenen obligació de posarhi.

Se tracta de pobres obrers, sens més medis que son treball, sens més foras que sa voluntat y sens més patrimoni que sa honradesa, lluytant desesperadament contra'l caciquisme de Tarrasa, rich, poderós, influent y tenint a mà y posant en practica tots los medis de bona y mala lley per la defensa propia y pera causar dany just e injust al enemich.

Després de la infamia intentada lo penúltim diumenye contra'l Ateneu Obrer, y de la que 'ns ocuparem en nostre darrer número, está ben vist que allí lo que passa es que s'están donant tremenda batalla lo caciquisme d'alguns fabricants y 'ls interessos de la classe obrera, enllontant los caciques la seva causa ab las infamias de fer cometre delictes pera acusarlos a la classe treballadora, y enalant los obrers la causa que defensen ab la resignació del mártir y la valentia del apóstol.

A l'un costat, lo de las riquesas materials, tot miseria, tot infamia, tot indignitat. A l'altre costat, al de las necessitats materials, tot noblesa, tot dignitat, tot grandesa de sentiments. No 's necessita saber més pera veureclarament de part de qui está la rahó.

Lo caciquisme ha pres per camp de batalla 'ls tribunals, creyent que aquell terreny era 'l que més li convenia; ell sabrá quins motius tenia per pensarho aixís. Los obrers s'han vist atacats en la seva honra, probant lo caciquisme d'inutilitzarlos per medi de causas criminals que 'ls fessin abominables devant de la opinió pública. Y 'ls obrers s'han defensat en lo mateix terreny en que s'han vist agredits; com s'han defensat ab res més que ab la seva constancia, única arma que podian esgrimir en tan desigual lluyta, pero ab quina tenian seguretat de vence.

Los caciques de Tarrasa havian dit:—Nostres enemichs los partidaris de la associació obrera no tenen més medi de viure que 'l treball; qui-temos donchs aquest treball, tanquemlos en una presó, y quan sas familias estigan mitj mortas de miseria y ells abatuts per la fam y la desgracia, llavors será arribada l'hora d'imposar condicions.

Y va rebentar un petardo: a las retxes de la casa d'un fabricant, sens causar dany a ningú, quan tota la familia estava BEN LLUNY DE LA RETXA.

Y la justicia, cumplint son deber, se posá en moviment, y NO TRABA CAUSA pera deindre ni processar a cap obrer, a pesar d'haver agafat a tots los més significats pochos moments després d'haver ocorregut lo fet del petardo.

Pero'l caciquisme no 's conforma. No li sortian los comptes. Aná a Barcelona.... se feu vindre un jutje especial... y llavors foren processats y tancats a la presó 'ls treballadors. La batalla entre'l caciquisme y la classe obrera de Tarrasa havia començat.

Desseguida fou creada la vergonyosa Caixa dels Morts. La presó 'ls quitava 'l treball; la Caixa dels Morts tenia de anarlos quitant elements que 'ls poguessin socorre. Lo drama del caciquisme estava ben pensat y començava a desenvoluparse ab tot 'l aparato que requería son interessant argument. Valense de la persuasió uns cops, altres del engany y 'ls més de la amonassa, reculliren un abigarrat conjunt de morts, quin entusiasta estat major lo formava alguns d'aquestos infelliciosos que devian haver nascut possos y que equivocadament son personas, pero que conservan son instint de voler sempre llepar la mà del seu amo, que tant més l'aprecian com més los pega y denigra.

Y ni la Caixa dels Morts ni tot lo caciquisme junt pogueren agorar la constancia dels obrers dignes de Tarrasa. Los presos se negaren a tota mena de pastels, componendas ni transaccions, que 'ls foren insinuadas.... y sos companys de treball se multiplicaren pera proporcionar recursos a las familias dels que estavan privats de llibertat, recursos que no 'ls han faltat ni un sol moment, y que han fet que, no presentantse la miseria, fracassessin los pensaments dels caciques.

Pero aquestos no 's rendeixen aixícom aixís ab tants y tanta medis com tenen.

Próxim lo judicial, a pesar de las dilacions oposadas, en que té de replanteix la ignocencia dels processats, y d'abont pot resultar lo processament d'algun acusador, s'ha intentat un suprem estors.

Y 'l diumenye penúltim comparegué aquell desconegut pera deixar al president del Ateneu Obrer un cabás de petardos y una carta que La Campana de Gracia diu que deya: «Lo dador de la present li entregará 'ls paquets de dinamita que vosté va encarregar-me, etc., etc.» al mateix temps que la Guardia civil se posava en moviment pera efectuar una sorpresa.....

Y ara encaremós directament ab la justicia. Sabém lo delicada que té la epidermis aquesta senyora per lo molt que hi havém tingut de tractar en nostra ja llarga y penosa carrera periodística; mes sabém també la obligació que té d'escoltarse a tot bon ciutadà que vulga ajudar en sa delicada missió de castigar als dolents, ya que no pot premiar al bons que per equivocació hajan sigut víctimas de los defectuosos procediments.

En mans de la justicia de Tarrasa está algo més, molt més, que dos procediments criminals pera avasiguar qui cometé un delictes per medi de la dinamita y qui podia intentar cometre un altre. En mans de la justicia de Tarrasa, en mans de la Audiencia de Barcelona, está lo camp de batalla, sort, mut, pero terrible, de la encarnisada lluyta que reneyeixen fa alguns mesos, casi anys, la classe obrera avanzada de Tarrasa y alguns de sos més richs fabricants. Si la justicia histórica sab veure baix aquest punt de vista lo que passa a Tarrasa, creyém que sabrá descubrir als autors dels delictes que 's persegueixen. Si en cambi no ha sapigut veure més que la comissió material dels delictes y no s'ha ficat en sa part moral, no fora extrany que la imputat coronés l'exit de tan abominables fets, després d'haverse fet patir a catorce ó quinze obrers innocents.

Y disposats com estém a ajudar a la justicia en aquesta tasca, aném a senyalarli alguns rastres, que creyém ja pot haver vist, pero que no estara per demés donar a coneixe pel que puga ser.

Després del importantisim rastre del home que portava 'l cabás, AGAFAT GRACIAS ALS OBRERS, es precís ficarse en altres que, si de moment tenen poca importancia, tal vegada ben seguits podrian donar tota la llum desitjada.

La Guardia civil va posarse en moviment pera anar a fer una sorpresa quan 'l home del cabás entrava al Ateneu. Per quin conducto sapigué aixó la Guardia civil? Com fou y per qui fou que ho sapigué? Un rastre que la justicia creyém que deuria seguir.

Los individuos agafats per presidents del Ateneu son quatre, y aquestos quatre son precisament los que formavan la comissió de socorro als presos. Foren espontaneas del jutje aquestas detencions, ó algú va indicarli aquestos individuos com a presidents d'una corporació que may n'ha tingut?

En cas que 'ls individuos darrerament presos fossin per algú indicats, constituhint ells la comissió de socorro als presos y desitjant lo caciquisme rendirlos per la necessitat, la justícia creyém que pot y deu seguir aquest altre rastre.

Y encara ni ha més: alguns periódichs de Barcelona, al endemà del fet, donavan la noticia d'haver sigut presos lo president y tres individuos més del Ateneu de Tarrasa, en termes desventajosos pels obrers; no podria la justicia averiguar qui fou que doná als tals periódichs la noticia en aquella interessada forma? Ademés s'ha publicat lo que deya—aseguran—la carta que hem de suposar oberta pel jutje instructor y que té d'esser secreta per tothom mentres duri la instrucció del sumari... qui ha donat noticia als periódichs de lo que deya aquella carta?

Com nosaltres creyém que 'l qui ha pagat la mà del qué calá 'l petardo pot molt ben ser lo mateix que ha pagat lo portar lo cabasset de cartutjos al Ateneu Obrer pera ferlos sorprendre luego, y creyém molt be que qui ha fet fer aixó dista molt de portar brusa y espadnyas, es per lo que fem aquestas indicacions a la justicia, cumplint ab un deber de conciencia.

Ara naturalment que la justicia farà lo que li sembli millor, y 'ns guardarem nosaltres de censurarla per son modo de procedir ni per sos fallos. Mes la Opinió Pública, que sempre té

procés obert a tothom, aixís a personas com a institucions, faltará en son dia en aquest plet entaulat devant d'ella entre'l caciquisme y la classe obrera de Tarrasa, y a la justicia histórica més que a ningú interessa, per son propi valer y per son brill, resultar armonisada ab los inapelables fallos de la Pública Opinió.

SERMÓ IV

Vetsquí, estimats feligresos, un home apurat. Per més piyos que 'm clavo al toll-deu y per més que 'm estiri los cabells de la coroneta que porto al costell, no trobo manera decenta de participarvos lo jacte que Deu va fer ab lo gueto Abraham. La Biblioteca Demi-monde, la Biblioteca Verda y totas las bibliotecas y librerias prohibits per escandalosos, no fan altre delictes que usar lo llienguatge que usa D. Moisès en lo capítol XVII del Génesis: diu que Deu va intervenir en la disputa del marí, mulier y raxps, y diu també... vais, no sé com dir lo que diu; vos aconsello que no deteu llegir la Bíblia a las vestres fillas, oh feligresos que 'n tingueu! perquè quan jo tot y sent capellito me dono vergonya de dirho, poden comar de quina manera ho dit.

Tirém avant: y Deu va fegir: Tu, hoy, tindrás una pila de fillo, ó Ismael, jabs quell de contrabando? tindrà entre 'la filla, doze prínceps. Mosca va pensar l'home, y després reflexionant va exclair: ó riure, pensant que aixó de tenir filla ell era un romasso als norants y picó d'anyx que ja tenia. Mentres se distroyen ab aquestas ignocencias, se va sentir un gran escándol per la part de Sodoma, lo qual se devia, segons lo cunyat del núnci que ab aixó hi entén molt, a lo que aquell dia hi havia conrada a la plassa de toros del poble y l'espasa era un Perey que no sabia que 's pensaba: Deu, sempre rebida y enajutat, va dir que anava a destruir Sodoma, pero Abraham que per compaynerisme y simpatia era adonant els toros, va dirli: Senyor, no serán tot Perey; be hi hauré cinquanta Lagartijos, no pots perdonar al poble per amor a ne 'ls cinquanta?—Si, va dir Deu, y Abraham va anar regatejant: com la de casa quan compra secos ó bacallá, fins arribar a dir Lagartijos: pero lo cas es que no hi eran.

Un altra grant de porquerias bíblicas: si jo he digut, me fusellaria, més...; ho diu lo Génesis; que consti Dos anglesos bufadors varen anar a Sodoma a trobar a n' en Lot, aquell carcamal omich d'Abraham, y van dirli que toqués lo dos d'aquell poble, puig que 'l Senyor tornava a estar tocat de l'ala; lo poble que 's va veure, va correr a casa 'n Lot cridant que volia 'ls ángels per... ¡s'ha fíatich pensat! y Lot va dirlos: hi 's daria a sas fillas, pero ca; llavors van agafar a n' ell y... ¡ex... quin escándol!

Los ángels oyent que perllavan, van darre pressa, y agafant al gueto, la dona y las duas fillas, van apretar a corre cap a Zor, Sen Gervasi, com al diguissim: a mitj camí van començar a sentir una forta de socorrim que tapaba 'ls esperits; era que demunt de Sodoma y Gomorra hi queya una pluja de sofra y foch, enviada pel Deu misericordiós, que cremava a tot bitxo, enviada pel Deu que sempre han sigut tafaneras, y la de Lot va girarse a veure que era alló y va tenir tal susto que 's va quedar estupefacte en mitj de la carretera.

Las duas fillas de Lot van pensar: ara per aquestes voltants no hi ha més home que 'l gueto, y 's nosaltres nos pica...! clatell; ¡jabs que podém fer! emborsarlo y que 'ns grati. Així va ferse, y Deu just y sever no va tenir un cuer més que enviar a n' aquella familia tan dolente y honrada, quals noyax tingueren pob moralltament exemplar filla de non pare. Lo pobre Abraham també va espantarse y agafant a la dona, van guillassos a Gerar, qual rey, que era un tal Abimelech, hi quin non per un rey? va enamorarse quin gust de la dirt Sara, dona d'Abraham, que per tot tornava a dir que era se germana. Van portarla al palacio y sen encalabrinat estava Abimelech ab ella que va adormirse trasoigament sense pensar ab la dona, y va somiar tal horror, que a l'endemà al demati, se feria tota a Abraham tota plena de donstias. Abimelech, per no ser menes que Farson, també va dirli bou y vacas y gallinas ab abastias. Potré dir ara que Abraham era un rux; ell havia inventat la manera més cómoda de guanyar-se la vida; se veye apurat ¡all donchs cap a un poble qualsevol ab la dona, que era una mina; y aixís se la campava ab la esquena dreta.

¡Voleu creure que tinc mel de cap!; y quins embolics, rucades y interperlas jo, ni ho puch explicar, perquè casi no ho enténch; ab aixó, per avuy sos s'afeigito que Sara va parir a Isaac, y detall important, se 'l va criar ella mateixa, y que Abimelech y Abraham van ferse d'altó més amichs.

Frou, estimats feligresos: esperéu resant parevostrs y ximplerlos lo divendres que ve, en que os haig de omplir altre vegada lo cap de pocas-sonas, cólicas, bucólicas y ruchs-mensas. Amén.

CAPELLÉ PRE-HISTÓRIC

CARTAS DE FORA

Presons de Tarrasa 17 Desembre 1888

Estimat Director: Continúem sent presos, havent lo-grat sos desitjos lo caciquisme tarrasenc; durant las horas de comunicació lo diumenye vejem en la molta solitud que saben tenir los tarrasencs y que quantas

més injustícies menes s'espantan, demostrant-ho aixís la numerosa concurrència que 'ns vingué a veure.

«Es molt estrany que fossim processats i que tota nostra vida es un model d' honrades i no ho fossin los enemics del Ateneu! ¿Se pot saber qué hi feyan alguns professors de la caixa dels morts i la cuyna de la presó quan nos hi portaren? Com es que mentres honrats proletaris son a la presó no hi han tancat los que més odi nos han demostrat? ¿Son criminals los que fan actes bo-manitaris? Es possible que homes que defensen lo bé de la humanitat resultin tenir culpabilitat per la enganyosa després d' haverlos anat a donar part? En la justícia tal com està pintada sobran los comentaris.

Vostres companyas presas
E. FONT Y VILA.—TOMÁS PADRÓS.—MIQUEL ALAMANT.—LEU CAMPESTRÓ.

Santmartí de Gonaensals 17 Desembre 1888

Amich Director: Tot sovint aquí tenim comèdia ab los burrots negres. Estavan diuenic jugant a fet tres noya en lo carrer de Mallorca d' aquesta vila, quan encertant i passar un capell per entremitj, lo noy que corria al darrera del altre ensopegá ab lo reverent, anant i parar entre camos. Lo ministre del Senyor, en lloch d' ajudar lo no caure al noy, li clavá tan forta puntada de peu, que 'l feu rodolar per terra. Veure aixó sos companyas i comensar a caure una pluja menuda de pedras y fanch sech demant del capellat, fou cosa d' un moment. Mes lo sacerdot no va arretrarse, sino que 's prepara a la resistencia apretant a corre darrera d' un altre noy, ab tan mala fortuna, que als tres ó quatre passos me li fuig la ferradura clavante de nusos per terra y implintse la cara de fanch y sech, que no tingué altre remey que anarse a rentar la cara al riu, fent fer un tip de riure a tots los que vegegen tal funció.

Al ficar pipa tot murmurant contra 'ls pares de la quitxalla, fou saludat ab onánims crits de ¡va caure! F. S.

Cardona 16 Desembre 1888

Apresiat Director: Va pujar un tocino celestial de la missió al cubell de la divina bodega d' aquesta vila, y de grinyolar contra 'ls periódichs liberals y especialment contra La TRAMONTANA no 'm vulgui més, dihent que estaven condemnats no hi la fan, y qui la llegeix, qui la reb y qui la té, y que no hi ha salvació per ningú d' aquestos.

Després va parlar dels balls y del que fan les noyas y 'ls joves, que ja semblava que s' hi trobava. Aixó provocá la rissa del piadós auditori, al extrém que tingué de sortir lo vicari a posar ordre a las riallas del remel, maltractant als moltons. Al día següent posaren un agutal a la iglesia pera vigilar que 'ls devots no 's clavessin a riure.

Veig qué tal serán las funciones de la missió, quan d' aquesta manera diverteixen al públich.

Disposi de son amich
Eoo Sox

Alcover 17 Desembre 1888

Apresiat amich: La nit del micres al dijous de la setmana passada los deixebles de Sant Pere Armengol van penetrar a la iglesia parroquial d' aquesta vila emportant tres calzes, dos de plata y un de metall blanc, duas creus del mateix metall, una de plata, altre de bronat, lo pot de las ostias, també de plata, y algun altre futiles sagrada que ara no recordo. Lo rector quedá molt satisfet de que 'ls tals subjectes, obrant com a bons católics, deixassin intactas las formas (de fer sabates) encara que 'm crech que més hi hauria quedat si haguessen deixat los objectes emportarven las formas.

Los lladres passaren una nit de xerriola que no 'm ho preguntis; figuris que van amorrarse al carratell del dit de missa y 'ls begueren gran part de la sanch de Cristo que contenia. La gent extranya y comenta molt lo robu; un servidor no gens, perque pensa que si las custodias fossen de ferro-colat, los calzes de plom y las creus de llana, podrian deixarse las portes de las iglesias obrertes de bat a bat sense cap quimera. ¿No li sembla?

PEP TURANT

Vilassar de Mar 19 Desembre 1888

Amich Director: A consecuencia de cosas irregulares fetas en la contribució de consums, son molts los paganos d' aquest poble que no 's ve de d' alluixá 'ls quartos.

En tal situació se troba un cunyat meu, y 'l dia 11 d' aquest mes, a las 9 del matí, vingueren a casa d' embargarlo. Jo encare dormia; ma germana 's digué que son marit era al treball, y que tornessin; l' agutal li doná una empenta y entró a dins, exigintli cadiras para seure y renyantla perque encara no havia encombrat. Ma germana Havors va cridar-me dihent que una homes volien embargar; vaig sortir desseguida y 's vaig demanar los documents que 'ls acreditavan com a comissió executiva; ella Havors se posaren a riure dihent que jo no era ningú. Al sentir aixó vaig dir a ma germana:—Andó,—y 'ls dos nos dirigirem a l' alcaldia. D. Felis Puig, així de primer d' aquest poble, sens deixarme acabar de dir, digué que tot lo que fessin los embargadors a casa nostra estava per ben fet, y que anés ab cuidado, perque ja sabia ell que jo contrahavia molt alt, que per lo tant era jo la única persona ab qui tenia molts d' casa ganar de cobrar, y mostrant lo despet que mostra un carll quan sent tocar la Marsellesa, me va aviar com qui avia un burro, dihent:—Au... au... au...

Dech confesar, Sr. Director, que no 'm va estranyar que un arcaid d' idios retrógadas obrés d' un modo que está renyat ab las bonas maneras de que deu anar adornada la autoritat.

LAUREANO VILARROBIA

LA SINTETA Y LO VICARI

(APÓLICH NESTÓN)

A un vicari alterdir,
de cert poble ó certe vila,
diu que a més dels bons bossins
li agradavan las falidias.

Veus aquí que un cert mati,
al cloquerar la gallina,
lo vicari, iras, iras, iras,
vere al temple s' encaminava.

Quan al lloch es arribat,
ja 's anou a la cadira,
la cadira ó tamboret
que té a dintre la garja;

y seguint 'l antic costum,
reza una oració festiva,
just demana confessió
una besta que 's diu Sinta.

Quan es bona la ocasió
l' antoneta s' aprindia...
be ho comex lo vicari,
que d' aixó ja 's sab la prima.

Curt de Habia y barch de dit
ha guanyat pla la parzial...
Ja 's aixaca diliget,
cami vers la rectoria.

La Sinta, procurant
no donar lloch a sospita,
també acut al mateix punt,
¡vèlgem la verge Marial!

Vermell com un perdigot
exclama 'l reverent:—Sinta,
antré de camí al cel,
si antrés ab mi a la pallisa.

—En lo cel desitjo anar
ab tan dolas comestias,—
respon ella sospirant
y ab las galtes enroigidas.

—Una estaca es molt millor
que una vara de las primas,—
murmurava altra amagat,
anagat a la pallisa.

Ja s' es entrat plengada
com coloms posats en crias...
mes... ¡jorram! orompit han sortit,
el exverat, ella triste.

A l' esquena del gelat
algui li ha ben pres la mida,
no caldrá encastar 'l tes
a las virtutes Senta.

Si era bona la ocasió
de donar bones faneyias
be ho sabia be 'l marit,
que fe temps peteix manias.

Dia si va pendrer comiat
ab prestat d' anar a tira...
Deu me val si hi fos anat,
¡com li atreca la camial!

La Sinta fa bondat:
no ha acudit a cap més cita,
ni demana confessió,
ni assantia tan poch a missa.

Lo vicari, convenent
de que arribé 'l plougen fias,
ha prés la resolució
de no intentar més conquestas.

Lo marit, tot satisfet,
va cada setmana a riu,
percurant de que 'l bestó
es por que guardi la veu.

Y la gent que estimá 'l cas
del vicari y de la Sinta,
pregué exemple... y ab rahó
diu que 's boigs sempre fan bitillas.

J. BARRALLS PAST

Ni després de tancada la Exposició pot deixarse de fer ridiculesas a sa sombra.

Perque un dia d' aquestos venia a Barcelona la senyora Eularia, infants d' Espanya, nostre gran patillassa havia concebut lo fenomenal projecte de reobrir la Exposició durant tres ó quatre dias, a fi de que la esmentada altesa pogués véurela.

Y al efecte se circularen ordres, súplicas y recados als expositors a fi de que no retreissin los objectes de sas instalacions.

Mes com aquestos ja venen empaiats de inauguracions artificials y clausuras d' enganyifas y no son tan rastres y adalons com los exposicionistas, han escoltat las súplicas, ordres y recados com qui sent ploure, sobretot los ex-

tranjeros, y 'l benemérit ilustre ha tingut de renunciar generosament a la má de Leonor, com altre D. Ximplici.

Mentres quedin restos de la Exposició veurém planxas municipals.

En Gamazo y en Sagasta han arribat a ensenyarse las dents en lo Congrós, respecte a las disidencias y altres romanos de la majoria.

Mes tot ha acabat aquí.

Com si no fossin las qüestions personals no tindrian amenitat las sessions del Congrós.

La empresa nacional de tant en tant té de distreure al públich.

Lo Sr. Canalejas, ex-republicá y avuy ministre de Gracia y Justicia, representa la democracia dintre la fusió y es un dels que 's deyan partidaris decidits de l' amnistia a la premsa.

Mes sembla que tant bon punt ha entrat en lo ministeri en que 's pot donar la gracia, s' ha fet la justicia de dirse que no es tot hi desitjar que donar, y al fi s' ha entés ab ell mateix de que si com a particular, com a simple persona desitja l' indult a la premsa, com a ministre l' enjega a fer més fiscals que centims al any cobrará de cessantia.

Será per Deu ó 'l dimoni,
que en agafant lo turnó
totobom cambia d' opinió.
¡Bona l' em fea, Geroní!

Lo fiscal del Tribunal Suprem ha passat una circular als seus colegas de menor categoria explicantlos que no fassin cas de la sentència del citat Tribunal de 12 de Jaer de 1882, per la qual se declarava que no era pensable cridar ¡viva la República! sino que s' atenguin a la sentència dictada 'l 25 de Novembre passat contra 'l Sr. Chies, director de Las Dominicales del Libre Pensamiento, en la que 's declara que si que es delictu aquell mateix crit de ¡viva la República!

Com la pell dels que 'ns administran la justicia oficial es molt prima y La TRAMONTANA ja té massa que gritar ab las denuncias pendents y passadas, deixém alguns comentaris que se 'ns occorren per quan no siga delictu fer us de la llibertat; mes aixó no obstant, es precis fer constar duas anomalias.

Primera: Que 'l Sr. Chies ha vingut a ser lo burro dels cops pera averiguar que era delictu un crit que quan va llessar no n' era.

Y segona: Que 'l Tribunal Suprem, malgrat sa elevada gerarquía, indiscutible talent, privilegiada sabiduria, etc., etc., algunas vegadas se contradiu llasimament desent ab la cúa lo que poch abans havia fet ab lo cap.

Y aixis tenim una jurisprudencia tan enredada a Espanya que molts cops no té juris... Ni lo altre, que es pitjor.

Tota la premsa de Barcelona menos la que viu delas simpatias de la Alcaldia, ha tuilat l' acord unánim de nostre Ajuntament de colocar en Rius y Taulat a la galeria de catalans ilustres.

Encars hi ha sentit comú, Veremundo.

Ha tornat a parlarse de ordre públich y de precaucions presas pel Govern aquestos darrers dias.

Quins nova engallinada projectarán los guberrnats pera aixis voler distreure la atenció del país!

Lo jutje municipal de la vehina vila de Sant Andreu de Palomar, s' ha negat a inscriure un noy al registre civil ab los noms de Torrijos y Riego.

La ley pot no autorisar tals negativas; mes cada jutje municipal es un rey y un legislador quan 'l plau, y passa bou per bestia grossa.

Aixis de la llibertat de conciencia establerta en lo registre civil millor se 'n podria dir llibertat de jutje.

Sobre uns 20,000 espanyols que no podian menjar en la seva patria, s' han embarcat durant 'l any que va a finir en lo port de Vigo y la Corunya en direcció a la América del Sud.

Ara calculin los que s' han embarcat en las costas de Llevant y del Mijorn, y quedará sapigut lo grau de prosperitat que goza la Espanya de la benevolencia possibilista, de la lliber

tat a lo Sagasta, y de la repoblació de convents que ns volen procurar la gloria d'un altra vida.

Lo Govern ha donat vuytanta mil pessetas per las obras de la catedral de Covadonga.

Aquí en Girona es un simple particular, y tractatse de catedral ja paga doscents mil duros per la fatxada.

Qué diuhen, que ab aquets diners se podria evitar la emigració de molts espanyols de la seva patria?

¡Bai! que 'ls importa aixó als Governos y als milionaris? Mentres los uns trobin qui pagui contribucions y 'ls altres la gent que necessitan explotar, tot lo demés a la gloria de Deu. Y al próxim contra una paret.

Acaba de celebrarse 'l judici oral de una causa instruida per uns successos ocorreguts a Montilla allá per l' any 1873.

De modo, que no ha necessitat la justícia més que quinze anys pera instruhir lo sumari de aquesta causa.

Molts processos han mort de vells y altres de pena de sufrir tan llarga presó preventiva. Y embolicat censurant a la justícia.

Y no 'l faltaran denúncias.

Deyan que 'l nou ministre de Gracia y Justicia anava a introduhir economías en las pagas del clero.

Pero no s' espantin: ja s' ha desmentit. Alló eran desitjos mentres no era ministre.

Y ara son realitats de sis mil duros al any de sou, cotxe y engrunas y luego cessantia.

Y per tindre d'aquells desitjos ja li ha passat l' embús.

Ha escrit *La Publicidad*, y han reproduhit altres periódichs possibilistas, tractant sobre la amnistia de la premsa:

« Pocas veces ó ninguna ha habido en España tantos periodistas encarcelados, desterrados, fugitivos y amenazados de presidio, cárcel y ostracismo. Parece en esta parte una España de Víctor Saiz, Calomarde, Narvaez ó Sartorius apenas barnizada por cuatro frases huecas de libertad y de derecho común.»

Y a aquesta vergonyosa Espanya monárquica que tal *llibertat* disfruta, concedeixen eterna benevolencia dels republicans que segueixen a n' en Castelar.

Alguna vegada 'ls possibilistas tenien de fer-se justícia a si mateixos.

En lo lloch corresponent d' aquest número trobaran nostres lectors una carta dels quatre obrers agafats lo diumenje antepassat a Terrassa perquè un desconegut portava petardos al Ateneu Obrer.

Qui sáiga llegir entre ratlles veurá de lo que 's tracta.

¡Es un fástich que la *llibertat* d' imprenta que avuy se disfruta no 'ns deixi dir lo que voldriam!

Pera donar una petita mostra de com se troba actualment la premsa, allá van uns quans dats dels periódichs ab los quins nosaltres tenim cambi.

Las Dominicales, de Madrid, té l' amich Chies condemnat a desterro, en Riofranco que en una setmana ha tingut d' assureus dos cops al banquet dels assessins en altres tants judicis orals y demanantse'ls un vuyt anys de presiri y 2,000 pessetas de multa, y algun altre redactor pendent de las mateixas ó pitjors carcias.

El Motin, que tant valenta campanya de denúncias sostingué contra 'ls conservadors, també ha tastat las iras fusionistas.

El Clamor de Castellon, té dos redactors a la presó y algun que ha posat terra per entremi de las peticions fiscals.

La Montaña, de Manresa, fa poch que ha tret un colaborador de la presó.

El Buen Sentido, de Lleida, té son director condemnat a dos mesos y un dia de presó.

El Republicano, de Salient, morí a mans del fiscal, essent desterrat son Director y fugitiu un redactor per no anar a cumplir una sentencia de quatre anys de presiri.

El Mensajero, de Vilanova y Geltrú, ha sofert en poch temps ja's denunciats tenint processos casi tots los redactors y prestadas hansas personals per la friolera de 26,000 pessetas.

La *TRAMONTANA* tretze anys de presiri y tres

multas pendants contra son Director, ab 5,000 pessetas de fianzas, essent 4,000 en metálich y recullidas per suscripció pública.

El Federalista, *El Productor*, *El Pacto*, *La Concentració*, ab processos fallats de poch ó pendants, tots s' han vist confosos legalment ab criminals, pera usar de son dret d' emitir lo pensament per medi de la premsa.

Y aixó ho recordém no més que de moment y ab los periódichs que nosaltres tenim cambi.

«Se pot negar la *llibertat* del govern Sagasta-Canalejas-Gonzalez y la rahó de no voler amnistiar la premsa?»

Es indigna baix molts conceptes la campanya que alguns mal anomenats liberals de Malgrat estan fent contra LA *TRAMONTANA*, y tot perque desde nostras columnas, y tan solis quan nos han provocat, en més d' una ocasió havém tret la careta al ex-carli Gabarró, de quina personalitat ne son estúpids partidaris alguns creyents gabarrónichs de Malgrat.

Pero es lo cas que mentres no han sapigut may contestar una paraula a nostras afirmacions, han seguit la táctica jesuítica de perseguir a nostre primer corresponal pera veure si podrian cansarlo, y no poguentho lograr, han comés la baixesa d' atterrarse en lo noy que passava nostre periódich y fer que en sech deixés de ferho quedante la llista del suscriptors, cosa que podria costarlos cart acudint al tribunal pera que perseguis d' ofici un delictu pre- vist y penat en lo cas 5.º del art. 548 del Códich penal.

No fassin més lo tonto los *gafarrons* de Malgrat, que nosaltres no 'ls volém mal, y a n' ells més los valdria que induhissen al que allí ha aixecat la llebra contra LA *TRAMONTANA* a pagarnos los paquets de periódichs que 'ns deu y no podém cobrar, si no 'l volen veure figurar prompte en la *gabia dels «Ratats»* que per any nou aném a publicar.

Ab aixó molt d' ojo, que 'l temps va a presentarse *Volent*.

UN RECORT

ROMET

Recordo aquella nit, hermosa nena, que essentis a un jardí y al clar de lluna, de tu 'm vaig despedir, y a fer fortuna al Noo mon vaig anar ab molta pena.

Recordo que al donarme un tros de trens me vas dir aixas perules unx a uno: —Aquí tens de mon amor aquesta engruna.— Y ploravas com una Magdalena.

Recordo tot aixó, ma belle nina, perque al donarte un bes que encor reasons (puig per donarots forts tinch molta manya) vaig veure la carona que se tan fina, igual a la que mostra 'l Noy de Tona quan fa aquella gayote tan estranya.

PICIO ADAN Y C.º

En lo n.º 259 del carrer de Borrell d' aquesta ciutat, hi ha un *Asilo de Ancianos*, a càrrech d' unas donas, noyas ó senyoras que 's diuhen *Hermanitas de los Pobres* (aixis, en castellá, que fa més tropa).

Donchs vetaquí que 'l dissapte passat duas *germanetas*, dintre una tartana tirada per un ruch guiat per un vellet assilat, anavan a buscar oli de cariat a la Expositió Universal, quan trobantse entre varios caruatjes lo ruch se espaniá y sas germanas també, que la pegaren per cridar contra 'l vellet sobre lo que tenia de fer ab lo ruch.

Empiat 'l home digué si tenian de menar l' animal ellas ó ell, a lo qual las seráficas monjets no van contestar; pero en arribant al convent van dir a la bona mare que aquell vellet los havia faltat al respecte, y al dia següent, diumenje, lo tiraren al carrer sens més contemplacions.

Al dilluns va tornarli aquell pobre home ab los ulls plens de llágrimas. Las *germanas* dels pobres lo van rebre al portal del carrer insultantlo y despreciantlo, y luego li tiraren un farsell de roba y li tancaren la porta.

Dos obrers que presenciaren la escena d' un terrat vehí, anaren a recullir al pobre vellet,

que no té familia ni més amparo que la caritat.

Fassis ara càrrech lo públich de quina manera son *germanas* dels pobres aquestas bandarras de la religió, que aixis saben venjar-se d' un pobre vell per una paraula que no 'ls ha donat gust, per més que estiga plenament justificada.

Lo rector de la parroquia de Nava, per de Merida, no debia estar ab prou bonas relacions ab son Deu ó sa mairadona, que 'l altre dia agafá un revólver, se l' apuntá a la boca, soná un tiro, y cos a terra y ánima al cel.

Molt devia creure en la gloria eterna aquest flaviu, quan tanta pressa va tindre per arribarli.

Falta ara saber si Sant Pere va obrir lo forrellat celestial a la ánima del suicida sagrat.

S' ha desrollat la verola en la comunitat de freres caputxins de Pamplona.

Vetaquí un verdader perill per la salut pública. Com ara estém en temps de matansa...

—Ja s' ha manat tancar lo convent...

—No basta. Es precis aillarlos de tota comunicació ab altres tocinos.

A Xixona ha caygut part del sostre de la iglesia, causant varias *desgracias*, entre 'ls sants y demés ninots de la casa.

Vetaquí una de las ventajitas de ser heretjé.

Encara que cayguin totas las iglesias plegadas no 'ns hi arrepelaran ni la beta de la espardenyá.

Passava aquest darrer dilluns un *capaqui* per la Rambla de Vilanova y Geltrú, y va anar una noyeta a besarli la mà.

Fets la cerimonia, va embossarse la sarría negra ab tal torpesa, que clavá 'l puny a la cara de la nena, que 's posá a plorar.

Llavors l' enganya-ánimas apretá 'l pas, pensant «qui li piqui que s' ho grati.»

Fins per lo més ignocent resulta perillós deixar acostar las criaturas als ensotnats.

XARADAS

La Total sempre s' entada pera que li diuhen que té la prima dos tan tres teras que sembla un tres dos vermell.

Del primera se 'n fa tela, animal en la dos tres, un fiquit prima segona y tot fruyt que un arbre té.

RUCH NAPRAT

SOLUCIONS

A LAS CANORIAS DEL NÚMERO FARRAT

ANAGRAMA:—ROL TFO.

GEROGLIFICH:—NOE TIENOS SIS ES TRES.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 8

Almanach de La Tramontana

PER L' ANY 1889

¡ALERTA!

Tenint de fernos passar si os plau per forsa lo mal humor que 'l *lliberal* Govern d' en Sagasta 'ns proporciona, havém determinat que 'l número de la setmana entrant siga tot ell de

IGNOCENTADA

coniant en que fent l' ignocent lo fiscal no hi tindrà res que ell y podrém estrevirnos una miqueta més encomenatnos degudament a Santa Ignocencia Possibilista, portadora dels neulers de la fusió.

Nos inspira la idea l' éxit que tingué nostre número d' Ignocents del any passat, ab tot y haverse fet aquells dias al nostre Director la ignocentada de tenirlo tancat de retzas endintre havent d' inspirar sa ploma en la contemplació de las clásicas costums del pati de la Gardunya.

Ab aixó, ja ho saben: la setmana entrant ferém l' Ignocent... sense tindren res.